

Інформаційна картка *
учасника / учасниці всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2025»
в номінації «Зарубіжна література»

* Формат інформаційної картки не змінювати

Прізвище, ім'я, по батькові	Циркун Галина Сергіївна	
Посада (відповідно до запису в трудовій книжці)	Учитель зарубіжної літератури	
Місце роботи (повне найменування закладу освіти відповідно до статуту)	Комунальний заклад «Вінницький ліцей №20»	
Освіта (найменування закладу вищої освіти, рік закінчення навчання)	Вінницький державний педагогічний інститут ім. М.Островського, 1991	
Самоосвіта (інформація зазначається за останні 3 роки у зворотній хронології)	курси	Дія.Освіта! онлайн-курс «Основи кібергігієни»(базовий рівень) № СО072988388 (24.11.2024) Дія.Освіта! онлайн-курс «Обережно! Кібершахраї» № СО072986667 (28.11.2024) «Міжмистецька та міжпредметна інтеграція у викладанні навчальних дисциплін за вимогами НУШ» (з 10.06 –по 13.06. 2024) «Інфомедійна грамотність сучасного вчителя-філолога в умовах цифрової освіти» (з 22.05 – по 25.05.2023) «Імідж педагога: від стереотипів до інновацій» (з 06.06 –по 09.06.2022)
	конференції	
	семінари/вебінари	Тренінг «Успіх 3.0: вдосконалення компетентностей педагогів у контексті інформаційно-цифрової організаційної та інклюзивної освіти» (26.03.2024)

		Тренінг «ДІЗНайся: про дистанційне та змішане навчання» (09.02 -10.02 2024)
	конкурси	
	інше	Онлайн-курс «Цифрові інструменти Google для освіти»(базовий рівень) (16.04.2023) Навчально-методичний посібник «Використання сучасних педагогічних технологій у процесі викладання зарубіжної літератури в умовах Нової української школи» (2023)
Педагогічний стаж	34	
Кваліфікаційна категорія	Вища	
Педагогічне звання (за наявності)	Старший учитель, учитель-методист	
Науковий ступінь (за наявності)		
Педагогічна ідея		
Думка про те, що уроки зарубіжної літератури вирізняються з-поміж усіх інших навчальних предметів закладу загальної середньої освіти, не потребує доказів. Саме література виконує головну роль у формуванні світогляду, характеру, особистісних якостей, естетичних смаків учнів. Високе мистецтво слова допомагає пізнати великий і складний світ, себе в ньому, осмислювати людські стосунки й знаходити шлях до краси й істини, вибудовувати храм духовності. Зарубіжна література – предмет цікавий і багатогранний. Вже багато років вчителі зарубіжної літератури прищеплюють любов до цього чудового мистецтва слова. Знання літератури народів з усіх куточків світу розширює кругозір дітей, разом з тим вони занурюються і в культуру, звичаї, історію і неповторну самобутність тієї чи іншої країни. Як же побудувати урок цікавим та плідним? Саме таке завдання ставить перед собою кожний учитель, плануючи його. Сучасне життя розвивається бурхливими темпами, тому й відбуваються вагомі зміни у системі освіти. Учитель, навіть найталановитіший, уже не може бути єдиним джерелом інформації. Традиційне навчання з його авторитаризмом, орієнтацією на середнього учня, перевагою репродуктивної діяльності над пошуковою не відповідає вимогам часу. Тому настала необхідність переходу від «передачі знань» до «навчання вчитися», «навчати жити».		

Метою сучасного уроку зарубіжної літератури стає уже не нагромадження знань, а пошукова діяльність, спрямована на формування вмінь і навичок щодо орієнтації в інформаційному просторі. Нового значення набуває не стільки констатація проблеми, скільки доцільність і шляхи її розв'язання. Отже, нового значення набуває співпраця на уроці вчителя та учня, які будують свою освітньо-пізнавальну роботу навколо художнього твору, інформації про нього, його творця. Саме тому в полі зору педагога - словесника є проблема, як допомогти дитині пізнати себе, відчувати радість від емоцій своєї неповторності. На вчителя покладаються організаторські функції: скерувати роботу учнів у потрібне русло, спрямувати їх думки, необхідні для розуміння твору.

На сьогоднішній день в освіті актуальним є перехід до компетентнісно-зорієнтованого навчання та виховання, упровадження ефективних інтерактивних технологій, методів і прийомів навчання, пошуку відповіді на питання «Для чого навчати?» і «Як навчити?». Питання розвитку ключових компетентностей інтерактивними засобами навчання учнів посідає важливе місце в роботах багатьох учених і є на сьогоднішній день актуальним. За допомогою використання інтерактивних технологій на уроках зарубіжної літератури створюю умови для формування ключових і предметних компетентностей школярів, їх повноцінної самореалізації, розвитку активності та творчих здібностей.

У сучасній освіті вивчення зарубіжної літератури відіграє важливу роль у формуванні світогляду, естетичного смаку та духовного розвитку учнів. Моя педагогічна ідея базується на тому, що література — це дзеркало епох, ключ до розуміння людської природи та безцінний інструмент розвитку внутрішнього світу кожної дитини. Тому головною метою уроків зарубіжної літератури вважаю не лише ознайомлення з художніми творами, а й виховання духовно багатой, емоційно чутливої та культурно освіченої особистості.

Учитель зарубіжної літератури має бути не лише носієм знань, а й творчим натхненником, який розвиває в учнів критичне мислення, емпатію та здатність до діалогу з культурними традиціями різних народів. Основна роль полягає у створенні умов для розвитку особистості учня через інтеграцію літератури з іншими сферами мистецтва, сучасними технологіями та життєвим досвідом.

Літературна освіта в основній школі спрямована на розвиток сформованих ще в початковій школі і формування нових компетентностей і компетенцій.

Відповідно до Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти програма із зарубіжної літератури для 5-9 класів забезпечує розвиток ключових компетентностей (уміння вчитися, спілкуватися державною, рідною та іноземними мовами, інформаційно – комунікаційної, соціальної, громадянської, загальнокультурної), а також спрямована на формування літературної компетентності, яка передбачає:

◇ розуміння учнями літератури як невід'ємної частини національної і світової художньої культури;

- ◇ усвідомлення специфіки літератури як мистецтва слова, її гуманістичного потенціалу й місця в системі інших видів мистецтва;
- ◇ знання літературних творів, обов'язкових для вивчення, ключових етапів і явищ літературного процесу, основних світоглядних позицій видатних письменників, усвідомлення їхнього внеску в скарбницю світової культури;
- ◇ оволодіння основними літературознавчими поняттями й застосування їх у процесі аналізу та інтерпретації творів;
- ◇ формування якостей творчого читача та розвиток читацького досвіду;
- ◇ уміння й навички створення усних і письмових робіт і різних жанрів;
- ◇ уміння орієнтуватися у світі художньої літератури й культури (класичної та сучасної), оцінювати художню вартість творів, порівнювати їх (у різних перекладах; в оригіналах і перекладах, переспівах; утілення в інших видах мистецтва тощо).

Робота вчителя літератури органічно пов'язана з ідеями Нової української школи (НУШ), адже обидві системи спрямовані на формування учня як всебічно розвиненої особистості, здатної критично мислити, творчо виражати себе та ефективно взаємодіяти в сучасному світі.

У НУШ велика увага приділяється формуванню ключових компетентностей, таких як культурна самосвідомість, критичне мислення, комунікація та вміння навчатися протягом життя. Уроки літератури можуть ставати майданчиком для розвитку цих компетентностей. Наприклад, аналізуючи твори, учні вчать критично оцінювати події, героїв, моральні дилеми, висловлювати власну думку та аргументувати її.

Нова українська школа сприяє інтеграції між предметами, передбачає активне залучення учнів до навчального процесу, і саме література ідеально підходить для розвитку емпатії та розуміння інших людей. Під час читання творів учні можуть обговорювати емоції героїв, причини їхніх вчинків та наслідки. Це допомагає їм краще розуміти себе й інших.

Важливим елементом НУШ у навчанні є використання сучасних педагогічних технологій. Учитель намагається залучати мультимедійні ресурси, аудіокниги, інтерактивні платформи, створювати презентації, розробляти цікавий матеріал.

Використання інтерактивних технологій навчання забезпечує ефективні умови формування особистості, здатної самостійно здобувати, поновлювати та коригувати набуті знання впродовж життя, формування ключових компетентностей відповідно до вимог Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти. Однією з важливих тенденцій сьогодення є перегляд підходів до надання освіти на засадах компетентнісного підходу, що забезпечує розширення розумового простору кожного учня, включення його в різноманітні види діяльності, спрямовані на творчу самореалізацію та накопичення досвіду соціальних стосунків. Готуючи уроки з використанням комп'ютерних технологій, ставлю перед собою завдання підвищити їх ефективність, створити

умови для високоякісного засвоєння навчального матеріалу, розвивати інтелектуальні, творчі здібності учня, виховувати гармонійну особистість, готувати учнів до життя у розвиненому інформаційному середовищі. Завдяки мультимедіа (презентацій, добору ілюстрацій, використання кіно- чи відеофрагментів) навіть сухий теоретичний матеріал оживає, стає цікавим, наочним: видатні письменники і поети перетворюються на живих людей, історичні події стають близькими, абстрактні поняття постають як конкретні явища. Надзвичайно актуальним та корисним є мультимедійне забезпечення уроків зарубіжної літератури, позакласних виховних заходів, це:

- розробки уроків;
- презентації;
- відеоматеріали;
- фотоматеріали;
- архівні документи, таблиці, схеми;
- сценарії.

Мультимедійні технології дають можливість учням «подорожувати» різними країнами світу, побачити найвидатніші музеї та галереї, стати «свідками» історичних подій. Використовуючи педагогічну технологію особистісно-зорієнтованого навчання, головною умовою ефективності якої є використання таких методичних підходів, які передбачають позицію учня як активного співтворця уроку, прагну залучити учнів до активної співпраці на уроці, надаю ті види навчальної діяльності, які дають їм матеріал для роздумів, можливість проявляти ініціативу і самостійність, потребують розумового напруження, винахідливості та творчості. Серед форм і методів, які я використовую на уроках зарубіжної літератури, ефективними були:

- «сенкан», «кластер» - спонукає учнів до розмірковування над темою;
- «порушена послідовність» - спрямована на перевірку знання учнями художнього твору;
- «гронування» - спонукає учнів вільно думати й відкрито висловлюватися на певну тему;
- групова робота, «літературне лото» – активізує учнів, підвищує результативність навчання і виховання, розвиває в учнів навички культури ведення діалогу; можливість задіяти увесь клас;
- «літературне доміно» - дає можливість закріпити знання про персонажів і події твору;
- «запитання з капелюха» - активізує всіх учнів класу до обговорення твору.
- гра "Хто я?" - викликає інтерес та надає можливість закріпити знання про персонажів.

Ці вправи дозволяють учням із цікавістю і натхненням зануритися в літературний

світ і краще зрозуміти прочитане. Роботу в парах, у малих групах, використання інтерактивних прийомів «Мозковий штурм», «Асоціація», «Мікрофон», «Навчаючи - навчаюсь», «Незакінчені речення», різних варіантів дискусійного навчання (дискусія, диспут, дебати) та вправи «Лови помилку», «Передай крейду», «Дружня порада», «Створи символ» поєднують з традиційними формами роботи та з творчою діяльністю нестандартного спрямування: «сенкан», «кластер», «виступ у суді», інтерв'ю з письменником чи героєм, вернісаж ілюстрацій до твору, «літературний диктант», гра «Так чи Ні».

Оскільки працюю в інклюзивному класі, не можу не звернути увагу на питання інклюзії в сучасній освіті, тому що це процес забезпечення рівного доступу до якісного навчання для всіх учнів, незалежно від їхніх фізичних, інтелектуальних, соціальних чи інших особливостей.

Йдеться про створення умов, де всі діти, включно з тими, хто має особливі освітні потреби, можуть навчатися разом у загальноосвітніх школах. Це важливо, тому що діти вчаться взаємодіяти з іншими, поважати відмінності, це об'єднує дітей з різними освітніми потребами, здібностями та особливостями, забезпечуючи їм рівні можливості для навчання, розвиває толерантне ставлення між дітьми.

Можу стверджувати, що це не лише процес навчання, а й можливість для суспільства виховати покоління, що цінує різноманітність і поважає кожну людину. Основна ідея інклюзії полягає в інтеграції дітей з особливими освітніми потребами (ООП) у загальноосвітні школи та класи, де вони можуть розвиватися на рівні з іншими учнями. Це дає можливість дітям з ООП відчувати себе частиною суспільства, розвивати свої здібності і взаємодіяти з однолітками.

Таким чином, педагогічна ідея вчителя літератури, зосереджена на розвитку творчого, критичного мислення та культурної обізнаності, ідеально вписується у філософію НУШ. Головне – адаптувати уроки так, щоб вони стали цікавими, інтерактивними та орієнтованими на потреби сучасних учнів.

Говорячи про інтеграцію на уроках літератури, звертаю увагу, наприклад, на те, що під час вивчення роману «Портрет Доріана Грея» Оскара Вайлда, учні аналізують не лише текст, а й картини того часу, що відображають ідеї естетизму. Перегляд фрагментів екранізацій допомагає візуалізувати образи героїв, а прослуховування музики XIX століття створює атмосферу епохи. Наприклад, у рамках вивчення античної літератури учні готують проєкти на тему «Міфи й сучасність», де аналізують, як образи античних героїв проявляються в сучасній культурі: у фільмах, книгах чи коміксах. Деякі уроки включають завдання, що стимулюють творчість: написання есе, складання альтернативних фіналів до творів, створення ілюстрацій або буктрейлерів.

Це розвиває уяву учнів та їхню здатність до аналізу.

Література — це не просто предмет у шкільній програмі, а джерело мудрості, натхнення та духовного зростання. Завдання вчителя — зробити уроки літератури живими, цікавими та значущими. Моя педагогічна ідея — це прагнення перетворити уроки зарубіжної літератури на мандрівку світом культур, емоцій та думок, яка допоможе учням знайти своє місце у цьому великому світі. Якщо мої учні усвідомлюють, що література, розсуваючи межі простору, робить їх громадянами Всесвіту, то праця пройшла не даремно. В руках учителя словесності світильник добра і розуму – література. Пишаюся тим, що я вчитель саме зарубіжної літератури.